

Govern Balear

-Conselleria de Medi Ambient-

Direcció General de Biodiversitat

El signant _____, en representació i en qualitat de President de 'Els Xots'- Grup excursionista, assembleari de la Federació Balear de Muntanya i membre del Comité de Torrents d'aquesta Federació,

Denominació de l'entitat :

'Els Xots' – Grup excursionista

Seu social:

Casal de Joves Central
Carrer Pere d'Alcàntara i Penya, 10 baixos
07006 Palma de Mallorca

Entitat inscrita al Registre d'Associacions Esportives de la Direcció General d'Esports de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, amb el numero DC-1368, amb data del 05 de febrer de 1999.

EXPOSA:

Atesos al Règim de Protecció i Normativa de l'avantprojecte del PORN de la Serra de Tramuntana expressam la nostra disconformitat amb certs articles i delimitacions dels mapes de zonificació de la present llei, i amb el present escrit esperam que es tengui present alhora de la seva revisió amb l'objectiu de presentar un text coherent amb la idiosincràsia de la nostra illa i la preservació del nostre patrimoni etnològic, per poder donar lloc a que aquesta cultura es pugui difondre i conèixer per part d'un col·lectiu que desenvolupa la seva pràctica esportiva relacionada directament amb aquest fet.

Els Xots té una tradició de més d'una dècada en la difusió d'aquest esport que és l'excursionisme, orientat al coneixement, els valors mediambientals i el coneixement etnològic, per la qual cosa aquest esport té una vinculació directe amb la cultura i la preservació del medi natural de la nostra illa, essent els més interessats a que es pugui dur a terme una llei que ens preservi les nostres instal·lacions, que son l'espai físic de la nostra terra.

Som el segon grup excursionista en importància a les Illes Balears, complim els requisits legals exigits per la normativa vigent en el tema de joventut, Decret 29/1990 de 5 d'abril, de regulació d'activitats de temps lliure infantils i juvenils de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i estem reconeguts com a entitat de caràcter social pel Ministeri d'Economia i Hisenda, segons l'Article 20.3 de la Llei 37/92, amb data de reconeixement de 28 de setembre de 1993.

En les nostres alegacions incloem el nostre suport a la Federació Balear de Muntanya, integrat per una dotzena de clubs de muntanya i una gran part de socis federats directament a la mateixa Federació. La mateixa Federació es troba integrada a la Federació Espanyola de Muntanya, una de les federacions més importants a nivell nacional per nombre de membres.

Estem a favor de la major part del text de l'avantprojecte, i d'acord amb els objectius fonamental d'aquest Pla i recalcam de **l'article 2, al punt -i- El foment de les labors científiques i d'investigació per aprofundir en el coneixement dels valors ambientals i paisatgístics de l'espai natural**, trobant que s'hi haurien d'incloure les activitats culturals, en aquest cas la pràctica de l'excursionisme i en aquest cas que digui **El foment de les labors culturals, científiques i d'investigació per aprofundir en el coneixement dels valors ambientals i paisatgístics de l'espai natural**.

Al·legació al Capítol II: Zones d'exclusió, **article 8.-2. Formen part d'aquestes zones els illots, farallons, penya-segats i espadats, el cims culminals, els torrents encaixats, avencs i cavitats subterrànies grafiades en l'annex cartogràfic II.2.**

Aquest article es troba frontalment en contra de la preservació del medi etnològic, perquè l'objectiu d'aquesta llei es la preservació no sols del medi físic sino de la cultura de la Serra i les zones d'exclusió es troben amb elements característics que cal reconèixer i en el futur preservar amb la seva rehabilitació, hi ha elements monumentals, camins que han estat abandonats i que es degraden per la seva falta de manteniment, que estan documentats i reconeguts en la nostra història, cas de pasos de camins de pedra, marjades, antics camins que enllaçaven els diferents nuclis de població, camins de carboners, pasos de contrabandistas,.. innumerables elements que han d'estar documentats oficialment amb un registre adequat a la nostra comunitat, i la única manera es a través de les associacions de muntanya i federacions implicades al medi de la Serra.

L'alternativa passa per reconèixer l'excursionisme com a una activitat cultural esportiva, en la qual s'implicarien centenars de persones de forma altruista que no tenen cap inconvenient a col·laborar amb qualsevol entitat si això els permetès conservar el seu esport, sense que això impliqui demonitzar la seva activitat i permetre que aquest esport serveixi de canalitzador d'una oportunitat de poder difondre la història d'una manera sana i respectuosa amb el medi natural. Conèixer aquesta cultura implica caminar i els excursionistes tenen la seva eina a mà i és una Federació sèria, integrada per clubs de muntanya i que estan regulats per una normativa que permet un règim sancionador a nivell intern, és una organització existent i una eina de col·laboració que s'ha d'aprofitar.

Hi ha exemples d'altres comunitats que han regulat les normes d'ús del seu territori, restringint l'accès com a zones d'exclusió però amb col·laboració directa amb les Federacions de Muntanya de les seves regions, permetent l'accès als federats, els vertaders coneixedors del medi, i la manera d'acreditar-los és senzilla, la presentació del seu carnet federatiu, regulat a la Federació Balear de Muntanya i a través dels Grups Excursionistes de

Muntanya. Com a exemple mencionam a la Comunitat de Madrid, que enguany ha arribat a una col·laboració directa amb la Federació Madrilenya per permetre entre científics i investigadors el pas als federats a muntanya, que acrediten la seva identitat amb el seu carnè federatiu en vigor, el qual caduca cada any i va aparellat amb una assegurança personal d'accidents, en el nostre cas a les Balears a través d'un grup assegurador.

La Federació Balear de Muntanya inclourà a les seves al·legacions exemples d'aquestes comunitats i les normes reguladores que accepten com a compatible aquest esport a zones exclusives, però sempre amb l'acreditació d'aquestes persones com a federats, amb un carnet que acrediti la seva pertinença a una Federació, no sols de Muntanya sino també d'Espeleologia o alguna altra involucrada directament amb la preservació del medi.

Aquest plantejament és compatible amb **l'article 10**, amb les funcions - **Les zones d'exclusió tenen com a funcions fonamentals la protecció integral dels ecosistemes, comunitats i elements biològics i abiòtics que contenen i la preservació dels processos ecològics naturals que s'hi produeixen. La vocació d'aquestes àrees és la conservació o restauració dels seus valors naturals; el manteniment de la qualitat paisatgística i ecològica i també la investigació científica**, però falta afegir l'aspecte etnològic, per això faltaria afegir una referència en aquest article:

- **Les zones d'exclusió tenen com a funcions fonamentals la protecció integral dels ecosistemes, comunitats i elements biològics i abiòtics que contenen i la preservació dels processos ecològics naturals que s'hi produeixen. La vocació d'aquestes àrees és la conservació o restauració dels seus valors naturals; el manteniment de la qualitat paisatgística i ecològica i també la investigació científica i la promoció etnològica.**

Per aquesta raó s'haurien d'implicar les associacions de muntanya i espeleologia, a través dels seus clubs.

Recalcam que la pràctica de la espeleologia no és exclusiva de la Federació Balear d'Espeleologia sinó també practicada i contemplada a la de Muntanya però reconeixem que l'experiència d'aquest col·lectiu és imprescindible pel coneixement del medi.

La Federació Balear de Muntanya també inclou a les seves activitats la pràctica del ciclisme de muntanya, una activitat no regulada actualment i integrada per una federació pròpia, que és la de ciclisme. Volem recalcar que la pràctica d'aquest esport s'hauria de delimitar al seu moment al desenvolupament posterior d'aquesta llei perquè l'activitat erosionadora d'aquest esport està destrossant camins tradicionals que s'han conservat durant molts de segles inalterables i és obligada la creació de circuits apropiats per la seva pràctica.

Al·legació contra l'article 16.- **6. Un ús turístic i recreatiu ecològicament adequat a les característiques naturals i culturals del l'espai com àrees d'esbarjo, centres d'interpretació, museus i equivalents, que haurà d'estar sempre condicionat als objectius generals de conservació**, en relació a un us turístic a les empreses d'aventura, que oferten en els seus paquets sortides a torrents i avencs entre d'altres, que mai haurien de prevaler sobre els federats. L'activitat federativa, donat el seu objectiu esportiu i cultural hauria de tenir una consideració prioritària sobre una activitat remunerada de la qual es beneficien interessos privats, però donat el caràcter d'aquestes s'hauria d'establir unes limitacions de visites per part de les empreses i en el cas d'haver d'establir unes limitacions sobre zones concretes primer s'excloguin les activitats remunerades i després aplicar altres limitacions sobre el col·lectiu federat si fos necessari a través d'una assemblea amb les federacions implicades per delimitar les normes d'actuació.

Al Títol IV sobre la xarxa ecològica europea 'Natura 2000' de la Llei per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO) de 5/2005 de 26 de maig, al seu article 35, punt 2, diu que **la declaració d'aquestes zones té com a objecte contribuir a garantir la biodiversitat en el marc europeu mitjançant la conseqüència dels hàbitats**

naturals i de la fauna i flora silvestres existents en el territori de les Illes Balears d'acord amb la normativa comunitària, tenint en compte, alhora, les exigències econòmiques, socials i culturals Així com les particularitats de les Illes Balears, i l'aspecte cultural és el que envolta la pràctica de l'excursionisme, un ús limitat a les zones d'exclusió, i veient l'exemple d'altres comunitats en quant a la compatibilitat d'aquest ús amb el lliure pas per les zones d'exclusió, només limitat per situacions excepcionals, per part dels federats hauria de bastar la simple acreditació del seu carnet federatiu com a dret de pas per aquestes zones sense que s'hagi de veure afectada la declaració com a zona d'exclusió d'un lloc en concret, demostrat que la seva pràctica envolta objectius estrictament culturals, que si es modifica l'article 2 de l'avantprojecte d'es PORN seria plenament compatible.

Les mesures de control anirien directament pels règims interns de cada grup excursionista a través de la Federació Balear de Muntanya, i són aquestes organitzacions que tenen catalogats els camins traçats dins les zones d'exclusió que haurien de constar a un banc de dades a la Comunitat Autònoma, sense perjudici que hi hagi itineraris perduts que s'haguessin de recuperar per motius culturals, essent aquest fet el de mantenir aquets camins una raó valedora per permetre a part dels esmentats a l'avantprojecte, el pas dels federats. Aquesta proposta estalviaria la necessitat per part del Govern de crear un organisme que per la seva complexitat seria impossible de controlar.

Un clar exemple d'aquest fet són casos puntuals de nevades, situacions excepcionals a la Serra de Tramuntana, que fes el que es fes seria impossible controlar l'afluència de gent a les zones d'exclusió, però amb el reconeixement dels excursionistes com a federats implicaria uns valors culturals i de protecció que enriquirien la visió que es té de la nostra muntanya i ajudarien a estendre els valors de protecció del nostre medi natural.

Les possibles incompatibilitats existents en aquesta proposta passarien per aplicar directament l'article 44 de la Llei per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO), al seu punt 1, que diu que **l'òrgan ambiental ha d'instal·lar senyals informatius en l'àmbit territorial dels espais de rellevància ambiental de conformitat amb la normativa de senyalització que estableixi el Govern de les Illes Balears,** i en aquest sentit es podria senyalitzar l'itinerari correcte de traçats que travessin llocs d'ús exclusiu, per permetre als federats conèixer i travessar els camins pels llocs adequats i atents a les normes reguladores de la zona a tractar sense haver de demanar un permís.

Els Xots Grup excursionista s'oposa frontalment amb un punt de **l'article 63**, sobre els esports i activitats de risc, al seu punt 1, que detalla que **L'escalada, el ràppel, el vol lliure, el descens de torrents, el barranquisme, i altres activitats de risc són autoritzables a tot l'àmbit territorial del Pla excepte en les zones d'exclusió en les quals són un ús prohibit. Això no obstant, a les zones d'exclusió, l'organisme gestor podrà autoritzar aquestes activitats de forma puntual amb justificació de no generació de perjudicis ambientals,** donat que la zonificació de les franjes d'exclusió a l'avantprojecte d'es PORN es tallen físicament els trams finals de tres dels torrents més emblemàtics de Mallorca, i són: el de Na Mora, al terme municipal de Sóller, el de Mortitx a Pollença i Es Ratjolí a Andratx. Mallorca és una illa reduïda, que per la seva singularitat no té gaires torrents que puguin tenir la catalogació d'emblemàtics i si es tanquen aquets o es declarassin zones d'exclusió no seria possible en cap moment el control de la seva accessibilitat per esser punt de referència de tots els barranquistes a l'illa, que no tenen gaire on escollir per la limitació en quant a torrents, per la qual cosa proposam una petita variació al mapa presentat a l'avantprojecte per incloure el tram esportiu com a zona d'ús limitat sense perjudici de les zones d'exclusió, i sense que això afecti l'objectiu de preservació de les seves zones d'influència.

Detallam tots tres:

Torrent d'Es Ratjolí

Ès un Torrent emblemàtic i curiós pel sentit que es troba fora de la zona tradicional de pràctica de barranquisme a la Serra de Tramuntana, començant el seu curs a la carretera C-710, a la altura del K.105, a les finques d'Es Ratjolí.

El tram esportiu comença a la banda sud del Puig Roig (189m), desde una alçada de 109 metres, fora de la zona d'exclusió prevista a l'avantprojecte d'es PORN, a la vall d'Es Ratjolí, amb un tram encanonat de 400 metres, i el seu accés directe és un camí de carro existent que arriba pràcticament al mateix torrent, i en cap moment s'ha d'anar fora camí. S'aprecia l'encanonament amb la següent fotografia.

A la dreta del Puig Roig, al centre de la fotografia inferior, mirant cap a la mar, s'hi troba el camí que porta a la punta des Carregador, zona costanera que no està afectada com a zona d'exclusió, i a l'encletxa al centre es troba l'entrada al torrent, al final d'una pista forestal existent i ample.

El problema plantejat és el fet que el tram del torrent practicat pels barranquistes es pot confondre amb les cotes que delimiten la protecció dels penya-segats, però ens trobam el seu pla esportiu flanquejat per parets verticals de més de cent metres d'alçada, encanonat de tal manera que no afecta la singularitat dels penya-segats i la seva desembocadura es troba escasament a 200 metres del final de la zona catalogada com a zona d'exclusió i no afectat en cap moment per l'àmbit marí protegit, i la seva sortida es

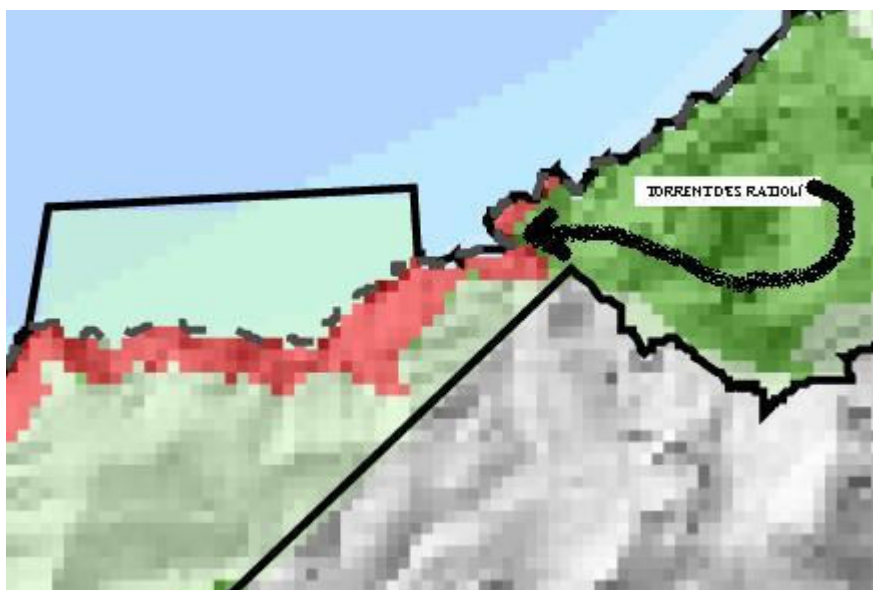
pel mateix torrent perquè els barranquistes han de remontar el torrent devallat per cordes fixes que prèviament han de deixar instal·lades. Aquest fet afavoreix la protecció del litoral perquè no dóna l'opció a accedir a la zona de penya-segats.

Per aquesta raó es sol·licita que en previsió de la protecció del litoral d'aquesta zona no s'inclogui el tram utilitzat pels barranquistes dins la zona afectada, i si donat el cas es trobàs algun motiu de tancament del torrent ho sigui nomès a dates determinades durant l'any i no permanentment amb els requisits d'accés a les zones d'exclusió, i es reconegui aquest torrent com a emblemàtic a l'hora de practicar el barranquisme, i especificar amb panells informatius les normes i característiques a la seva entrada, amb l'antecedent que aquest torrent ha estat documentat i tractat com a emblemàtic a llibres publicats relacionats amb el món del barranquisme, cas de la 'Guía de descenso de Cañones y Barrancos' de Edu Gómez i editat per Barrabés.

Tècnicament és un torrent senzill a l'hora de realitzar el descens i per realitzar un rescat per la facilitat del seu accés, està ben equipat amb anclatges inoxidables instal·lats amb resina d'epoxi a tot el seu itinerari i preparat com a torrent escola pels iniciats a aquest esport de risc, amb bots petits i fàcil alhora d'agafar confiança pels iniciats.

La zona afectada com a zona d'exclusió limita a la Cala d'En Basset, als baixos de la Trapa a la alçada de l'illa de la Dragonera i per la part superior a la Punta d'Es Carregador, escasament a 200 metres del torrent d'Es Ratjolí.

S'adjunta imatge treta del mapa de zonificació de l'avantprojecte d'es PORN.

*Volem recalcar que la pràctica del barranquisme en aquest torrent no altera la zona de protecció dels penya-segats perquè els barranquistes fan la sortida pel mateix torrent sense haver de sortir pel tram exterior i sigui catalogat al mapa de zonificació d'Es PORN com a zona d'ús limitat i no d'exclusió.

Torrent de Na Mora

Pas de Sa Cordellina i el Pas del Joncar

Ja al segle passat aquest torrent era conegut per la existència d'un pas de contrabandistas a Cala Ferrera, a la desembocadura d'aquest torrent, al costat de la Font des Roncar a la banda del Mal Pas, on s'ubica la Torre de Vigilància de Na Seca, que actualment es troba bastant degradada pel pas del temps.

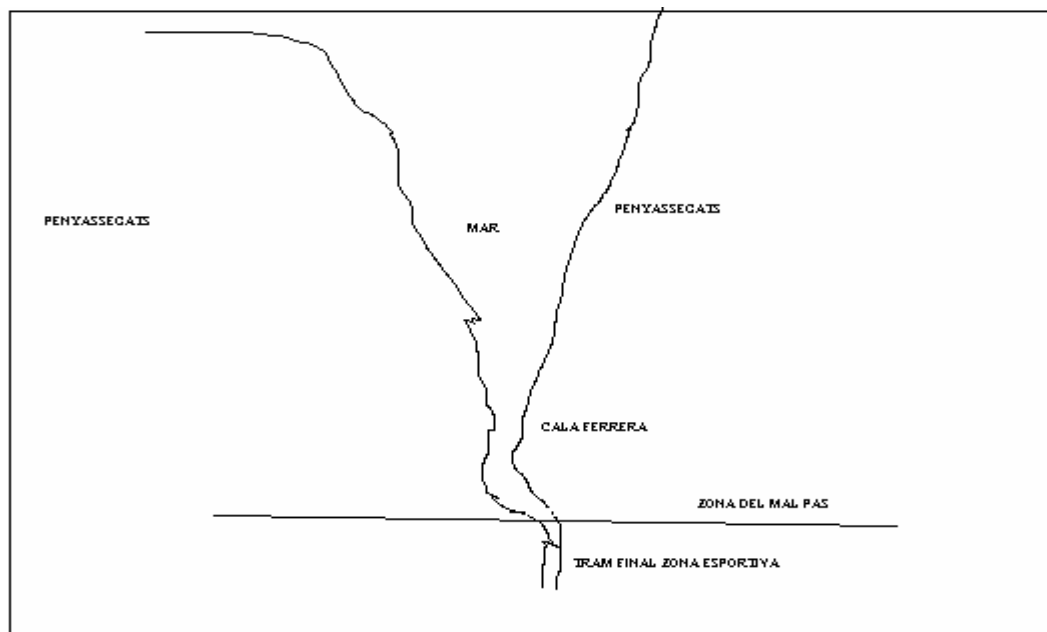
La llargada màxima és de més de quatre km. i passa just pel costat de les cases de Bàltx d'avall, separant els municipis de Fornalutx i Sóller al seu tram més alt, esmentant que el tram practicat pels barranquistes no supera el km i mitg amb un desnivell de no més de 150 metres.

És aquí, a les cases de Bàltx d'avall, on comença l'inici del torrent pels esportistes, és un tram senzill, no gaire encanonat, i de fàcil sortida en quasi tot el seu itinerari fins arribar a un tram obert a la zona del Mal Pas, a uns 250 metres de la mar.

El tram final és el que ens reporta un problema afegit, és un tram molt encanonat i estret, amb unes parets que el tanquen a cada costat d'uns 150 metres d'alçada quan toca la vessant marítima i no visible des de la mar. A l'avantprojecte d'es PORN es protegeix la part dels penya-segats com a zona d'accés exclusiu.

Aquest torrent té l'avantatge que es fàcil delimitar-lo amb la zona a protegir perquè no l'afecta en res, la única manera d'accedir a la zona d'exclusió és escalant els laterals de la desembocadura ja a dins de la mar, per la qual cosa bastaria informar als practicants amb un panell informatiu a la part del Mal Pas, amb una fàcil visibilitat per la estretor de l'accés.

Per aquesta raó es sol·licita que l'esmentada modificació sigui introduïda a l'avantprojecte d'es PORN com a zona d'ús limitat i no d'exclusió, sense haver d'alterar la protecció del litoral de la zona per no representar un punt d'aïllament de la continuïtat de la costa, i s'accepti tot el tram del torrent com a zona d'ús limitat fins a tocar la mar, donat que el tram final és el més practicat pels barranquistes, no sols de Mallorca.

*TRAM FINAL DEL TORRENT DE NA MORA.

Per fer una declaració de la zona esportiva assenyalar que en cap moment es fa necessari l'ús de la zona de penya-segats per practicar aquest torrent.

Una altra reclamació que afecta no sols als practicats del barranquisme a Mallorca també implica al sector de senderistes i és el **Pas de Sa Cordellina**.

A l'avantprojecte d'Es PORN s'inclou tot el tram costaner a la sortida de Sóller a partir de Sa Illeta fins a la zona de ses finques de Sa Costera, trobant que el Pas de Sa Cordellina s'inclou dins la zona d'exclusió.

El 'Pas de Sa Cordellina' es troba a poca distància de la 'Font des Creus', a la alçada de Sa Illeta, a menys de cent metres del curs del torrent de Na Mora, aferrat al Penyal Bernat del Roncar, molt coneguda la seva massa conglomerada i disforme just quan el camí s'endinsa terra endins, essent part obligada de l'itinerari que surt del Port de Soller cap al 'Pas de S'Heura' en direcció a Bàltx de Dalt.

La zona d'exclusió ens afecta després del camí de carro que mor a les cases de Ca'n Verí, venint de Sóller, perquè talla literalment la pista per la qual s'hi té accés, coneixent aquesta zona pel nom de 'La Costera Petita' perquè ja es deia a començament del segle passat, que és on els penya-segats perdien força i aquest lloc ja era descrit als escrits de l'Arxiduc Lluís Salvador.

En quant a la seva afectació dins la zona d'exclusió només implicaria devallar un poc la cota d'exclusió per no afectar el camí traçat a 'La Costera Petita', sense que això impliqui alterar greument el plantejament de protegir la zona, aconseguint el fi de preservar el litoral i la zona de penya-segats de la zona.

Un darrer incís per resenyar la existència d'un camí, antigament empedrat i actualment fitat i delimitat, a la alçada del Pas de Sa Cordellina, que puja de la mar cap al camí de Sa Costera Petita, i és conegut pel nom del Pas d'Es Joncar i és emprat com a via de sortida d'emergència del Torrent de Na Mora, recalcant que en cap moment el seu traçat varia fora del camí ja existent.

*Volem recalcar que la pràctica del barranquisme en aquest torrent no altera la zona de protecció dels penya-segats perquè els barranquistes fan la sortida pel mateix torrent sense haver de sortir pel tram exterior i sigui catalogat al mapa de zonificació d'Es PORN com a zona d'ús limitat i no d'exclusió.

Torrent de Mortix, tram d'Es Torrent Fondo

Aquest torrent és el torrent més fàcil de no introduir a les zones d'exclusió de l'Avantprojecte d'es PORN, i sí de tenir la consideració d'ús limitat. Les seves parets laterals superen els cent cinquanta metres d'alçada i el seu tram final no arriba a estar inclòs abruptament a la franja de protecció dels penya-segats perquè el seu tram esportiu finalitza a la mar però en cap moment sobresurt cap al litoral.

L'únic element que si podria afectar en alguna manera el plantejament d'es PORN és la instal·lació d'un equipament de rescat per la vessant marítima, mal coneguda pel nom del 'Pas d'Aniràs i No Tornaràs', que ja existeix i que ha servit en més d'una ocasió als grups de rescat i als accidentats per sortir de situacions de perill i ha salvat vides. És un pas equipat actualment amb un cable de ferro aferrat als penya-segats amb anclatges a la roca i revisat constantment pels grups de rescat, encara que segons alguns sectors muntanyencs s'hauria de revisar la seva seguretat ja que té un parell de punts febles.

Si més no, la revisió i instal·lació haurien d'esser competència exclusiva dels grups de rescat, capacitats tècnicament pel manteniment d'aquestes instal·lacions i sabedors de la necessitat de la existència d'aquesta via de sortida per la seguretat de les persones accidentades.

L'accés a aquest torrent es fa seguint un camí traçat i existent dins d'una zona d'ús limitat i es practica el seu tram final. És un dels torrents més transitats de Mallorca, fins i tot rivalitza amb sa Fosca en importància i no hi ha cap consideració biològica que impliqui el seu tancament.

L'entrada al tram encanonat es troba fora de la zona d'exclusió, concretament a 500 metres, que és el curs practicat pels barranquistes i només pot donar a confusió els pocs metres que separen el darrer Gorg abans de la seva sortida a la mar, que ben podria dir-se que fins i tot es troba fora de la zona d'exclusió. Per aclarar una mica el dubte adjuntam una fotografia de la seva sortida.

En quant a l'accés no dóna peu a cap problema, donat que es troba fora de la zona d'exclusió i clarament localitzat a una zona d'ús limitat.

Tal i com s'aprecia a la fotografia el curs del torrent de Mortitx va cap a l'esquerra, on es troba el tram esportiu. Cap a la dreta, on es veu el comellar s'hi arriba a la Cova de Ses Bruixes i la Caleta d'Ariany.

Per aclarar una mica les zones d'accés s'extreu un tros del plànol de la zonificació de l'avantprojecte.

*Volem recalcar que la pràctica del barranquisme en aquest torrent no altera la zona de protecció dels penya-segats perquè els barranquistes fan la sortida pel mateix torrent sense haver de sortir pel tram exterior i sigui catalogat al mapa de zonificació d'Es PORN com a zona d'ús limitat i no d'exclusió.

L'article 62 al seu punt -A- detalla com a **Zones d'exclusió la prohibició d'usos recreatius i esportius de qualsevol classe**, per la qual cosa demanem la modificació d'aquest article com a **Zona d'exclusió aquelles activitats regulades segons una normativa en el desenvolupament posterior d'aquest Pla d'avantprojecte**, trobant una incongruència amb l'article 63, punt -1- sobre els esports de risc que diu **L'escalada, el rappel, el vol lliure, el descens de torrents, el barranquisme, i altres activitats de risc són autoritzables a tot l'àmbit territorial del Pla excepte en les zones d'exclusió en les quals són un ús prohibit. Això no obstant, a les zones d'exclusió, l'organisme gestor podrà autoritzar aquestes activitats de forma puntual amb justificació de no generació de perjudicis ambientals**, i el fet puntual s'eliminarà si s'incloguessin els trams esportius dels torrents de Na Mora, el de Mortix (torrent Fondo) i el d'Es Ratjoli com a zones d'ús limitat i no d'exclusió, perquè la rellevància de la resta de torrents a les zones d'exclusió es mínima. No obstant fem una petita anotació a les reclamacions per part dels nostres associats a la zona d'Ariany respecte a un torrent anomenat el de **'Es Miracle'**, que es veu afectat directament a la zona d'exclusió i s'hauria de sotmetre a un estudi la viabilitat d'incloure'l al catàleg de torrentables al desenvolupament posterior d'Es PORN.

L'avantprojecte no especifica la implicació directe de la Federació Balear de Muntanya en el seu desenvolupament i gestió posterior, si més no almenys a la paraula Federació, per la qual cosa creiem que tant la nostra federació com nosaltres, els clubs, hauriem de tenir veu a la seva tramitació i gestió.

Trobam que si s'ha de posar alguna limitació al nombre d'usuaris que facin ús es limiti la seva accessibilitat als federats, tant de la Federació Balear de Muntanya com els de la Federació Balear d'Espeleologia, i s'aconseguiria un marc legal que aconseguiria els objectius d'aquest Govern de les Illes Balears en la preservació d'aquets medis naturals amb un col·lectiu preparat i concienciat amb el medi que és el que demanem

des de fa anys, és un esport massa delicat per les seves implicacions mediambientals. S'hauria de donar un accés lliure a les persones federades amb aquets grups en una modalitat adequada a la seva pràctica. I de fet no tots els federats tindrien accés, a la Federació Balear de Muntanya nomès es pot practicar el descens de barrancs a partir de la modalitat d'assegurança C, que no inclou a tot el col·lectiu d'excursionistes federats, així que el nombre de practicants es veuria encara més reduït i l'impacte seria mínim. Per aquest raó és necessària la col·laboració i relació bilateral directa entre la Administració, les Federacions i els Clubs implicats.

Aquestes puntualitzacions permetrien que la gent que volgués conèixer aquest medi es pogués formar a través dels diferents clubs que integren aquestes Federacions. L'objectiu nomès es pot aconseguir educant a la gent per preservar el medi, i els mateixos practicants s'implicarien en la seva conservació, perquè aquest medi són les seves instal·lacions esportives i s'han de mantenir per poder continuar gaudint d'ell.

Demanam una modificació de l'article 22, punt 4, que diu Per a assolir els objectius de protecció dels sistemes hipogeus s'han d'impulsar mecanismes de col·laboració amb la Federació Balear d'Espeleologia i amb les entitats científiques especialitzades amb aquets sistemes, entenent que l'esmena a la citada federació s'hauria d'ometre per clares catalogacions discriminatòries envers altres federacions i entenem que no es necessari esmenar-la en aquest article perquè trobam que la pròpia Conselleria de Medi Ambient és prou competent per poder fer-se càrreg d'aquesta competència i de desenvolupar-la en un marc posterior i que hauria de dir **Per a assolir els objectius de protecció dels sistemes hipogeus s'han d'impulsar mecanismes de col·laboració amb experts i amb les entitats científiques especialitzades amb aquets sistemes,** no necessàriament ha d'esser la Federació Balear d'Espeleologia, hi ha més especialistes a altres Federacions d'Espeleologia d'Espanya o del món que poden donar altres visions tan acceptables com la Balear, i la Federació Balear de Muntanya també contempla l'espeleologia dins la seva oferta esportiva.

En quant a les sol·licituds d'aquest club volem recalcar que el sector d'excursionistes federats, per la seva organització i estructura, coneixemnt i sensibilització pel medi, estiguin exents dels requisits d'haver de recórrer a una entitat oficial per demanar permís de pas a les zones d'exclusió, i que si hi hagués una limitació ho fos per èpoques concretes de cria d'espècies o per una situació concreta de perill immediat d'un medi sensible, sempre amb la supervisió de les federacions implicades o afectades en la seva delimitació, no trobant que sigui necessari un tancament de les zones d'exclusió fins i tot pels federats. Volem que aquest col·lectiu tingui algun privilegi donat la seva naturalesa i per la seva implicació en la protecció de la Serra de Tramuntana i que se'l reconegui com a tal i que la seva acreditació sigui un dret de pas als llocs que puguin tenir un significat etnològic o històric.

Adjuntam mapes de les zones d'exclusió de la zonificació de l'avantprojecte d'Es PORN per demostrar l'existència real i física d'aquets camins, traçats i documentats. Tots ells fitats i en cap moment fora camí. Són part inherent de la nostra cultura i tancar-los amb els requisits de l'avantprojecte d'Es PORN suposaria un greu perjudici pel col·lectiu afiliat al nostre sector, per la qual cosa no creiem que sigui necessari demanar permís per accedir-hi, si més no acreditar la nostra situació mostrant la llicència federativa per evitar usos incompatibles amb el medi i la possibilitat de mantenir el nostre coneixement i difondre'l, alhora que tant el Govern com altres entitats especialitzades es podrien veure enriquides amb aquesta activitat.

Demanam que si s'han de tancar zones ho sigui a gent no federada per evitar les aglomeracions i aconseguir els objectius perseguits, una activitat compatible segons el PORN d'altres comunitats a Espanya i perfectament regulades, que s'inclourà a les al·legacions de la Federació Balear de Muntanya.

Reclamam que l'excursionisme es pugui definir com una activitat esportiva i cultural i no de lleure, és una descripció que ens fa el Pla de l'avantprojecte d'Es PORN, i

es un fet que no volem que s'ens catalogui com a tal, som un col·lectiu cultural que fa servir l'esport per documentar-se i arribar al lloc on es troba aquest patrimoni. És un patrimoni ric i que s'està perdent i nosaltres els excursionistes som els únics que hi tenim accés i volem que se'ns reconegui com a tals, i no únicament amb el patrimoni etnològic sinó també amb el natural, això ens envolta i ens enriqueix, i afecta a excursionistes, a barranquistes i a espeleòlegs i la nostra societat s'enriqueix amb el nostre coneixement i els nostres descobriments, perquè els traslladam a la comunitat científica.

Aquesta és la raó per la qual els col·lectius federats volem la modificació entre d'altres de l'article 2 d'aquest avantprojecte per incloure l'aspecte cultural, al qual fem referència a l'inici d'aquestes alegacions. Nosaltres som els més interessats a mantenir aquest medi, són per dir-ho d'alguna manera les nostres instal·lacions esportives i vetlam pel seu manteniment.

Adjuntam mapes de totes les zones d'exclusió que ens afecten per posar en coneixement d'aquesta Administració de la part més destacada de les nostres rutes de Patrimoni, la major part d'elles històricament conegudes i documentades a edicions seriales, exemple dels mapes de les Edicions Alpina, conegudes a tot el món i de Rutes Amagades de Mallorca.

Són camins que els federats consideram que amb la nostra acreditació com a membres de les nostres associacions ens exclouria d'haver de demanar autoritzacions per poder transitar per ells, donat que el nostre nombre no és una greu amenaça sobre elles i sotmesos sempre a períodes temporals respecte a èpoques concretes de cria d'espècies amenaçades, però que no s'imposi el caràcter permanent com a norma excepte en situacions de greu risc per les espècies i sempre vinculat a la seva recuperació en un espai temporal.

Així que exposam en una sèrie de tretze mapes annexos a aquestes alegacions un estudi el més seriós possible del les rutes més importants i rellevants que podrien interessar a aquesta Administració i els principals problemes amb els que s'hi podria trobar:

Mapa 1 – Zona de Deià – Des de 'Els Xots' - Grup Excursionista i els nostres col·laboradors no veiem cap impediment en aquesta zona d'exclusió.

Mapa 2 – Zona del Torrent de Pareis – Des de 'Els Xots' - Grup Excursionista i els nostres col·laboradors veiem un impediment tècnic alhora de delimitar un traçat per unir dues rutes tradicionals que podria tenir una sol·lució senzilla.

Des de el Cuartell dels Carabineros, a la cota 467 surten dos camins tradicionals i documentats que es veuen afectats per la prohibició de travessar el Torrent dels Ferrerets, el qual estem completament d'acord amb el seu tancament per motius més que raonats.

Una de les rutes es cap a la Torre de Lluç, un camí difícil però reconegut com a emblemàtic per esser una de les torres de vigilància més reconegudes de Mallorca i de les més visitades, que donat el seu estat seria imprescindible la seva revisió pel seu estat avançat d'abandó. El traçat inicial del camí s'hauria de variar i delimitar cap a la dreta de la zona d'exclusió però inevitablement un petit tram envairia la zona protegida. Faria falta crear un camí ben marcat i senyalitzat per evitar que els excursionistes poguessin entrar per error a la franja tancada.

L'altra ruta afectada és cap el Morro de Sa Vaca, que arriba a la cota 279 dels penya-segats a la dreta de la sortida d'es Torrent de Pareis, que creiem que no està inclòs a la zona d'exclusió, però s'hauria de comprovar.

Aquesta ruta travessa dos camins tradicionals, un cap els 'Forats Grossos' i un altre el de 'S'Argamassa', que vé del Torrent de Pareis. És una ruta de contrabandistes.

El problema plantejat és que ens travessa una franja de la zona d'exclusió i no sabem exactament el traçat del tram del Torrent dels Ferrerets que realment està afectat pel fet d'estar contaminat. Donat que és el tram superior d'aquest torrent no es troben gaires

probabilitats de documentarse casos de ferrerets malalts, s'hauria d'estudia amb el Departament del Server de Protecció d'Espècies d'aquesta Conselleria, no s'hi troben gorgs d'aigua i els corb marins no arriben tan amunt per netejar-se les plomes. Per aquest fet sol·licitam a aquesta administració que habiliti un pas o modifiqui la zona d'exclusió delimitada en vermell per permetre un pas cap al Morro de Sa Vaca.

Aquest camí està molt transitat i donada la seva ubicació seria impossible de controlar i habilitant un pas cap al Morro de Sa Vaca, que no seria gaire impactant, evitariem aquest problema i no existint cap altre ruta a la zona d'exclusió s'aconseguiria l'objectiu d'aïllar la zona contaminada.

Mapa 3 – Zona de Muleta (Port de Soller) – Des de 'Els Xots' - Grup Excursionista i els nostres col·laboradors no veiem cap impediment en aquesta zona d'exclusió però creiem convenient es revisi la zona d'Alconàsser per si afecta a la zona de bany.

Mapa 4 – Zona de Na Mora (de Soller) – Des de 'Els Xots' - Grup Excursionista i els nostres col·laboradors trobam certs de problemes al tram entre Salleta i el Torrent de Na Mora.

Hi ha un pas anomenat el de Sa Cordellina, aproximadament a uns 120 metres d'alçada. L'accès ve del Port de Soller pel camí conegut per Sa Costera Petita, que pasat el camí de carro per la Font des Creus davalla a una cota que es mou entre els 100 i els 120 metres És una ruta tradicional, molt coneguda i transitada, i nomès implicaria fer una petita variació a la delimitació de les cotes de la topografia de la zona d'exclusió.

Aquest Pas porta a un altre, el Pas de s'Heura, ja a l'interior i fora de les zones de protecció que ens du a les cases de Bàltx d'Enmig i el Mirador de Ses Barques, a la carretera de Soller-Escorca.

Destacam la presència d'un camí, conegut com el Pas d'Es Joncar, és un antic camí empedrat i documetat que davalla de la Costera Petita cap a la Font del Joncar a la cota zero.

Però la al·legació més important és que es permeti l'accessibilitat lliure a tothom, i sense haver de demanar permís, al curs del tram final de Na Mora, tradicionalment accessible pel Pas de Sa Cordellina pels barranquistes.

Demanam que el curs del torrent de Na Mora sigui considerat com a zona d'ús llimitat i no d'exclusió fins a tocar la mar, perquè els esportistes remonten el tram final per cordes fixes i la seva activitat no sortiria d'aquest medi. Ho trobam perfectament compatible i el període de la seva activitat coincideix amb l'època de plujes, per la qual raó es veurien perjudicats si s'haguessin d'esperar per demanar un permís per poder accedir per la poca durada que té aquest torrent amollant aigua.

Si s'accepta aquesta al·legació estalviaria molta burocràcia a l'administració per esser un dels torrents més emblemàtics i practicats pels barranquistes, i la seva activitat no afectaria les zones d'exclusió per trobar-se encanonats entre parets de més de cent metres.

Mapa 5 – Zona del Puig de S'Alcanada – Des de 'Els Xots' - Grup Excursionista i els nostres col·laboradors hem trobat que nomès ens afecta en una ruta, la que va directament al cim i a la Font, i seria qüestió de permetre un accés lliure als federats, sense haver de sortir del camí traçat.

Mapa 6 – Puig de Massanella – Des de 'Els Xots' - Grup Excursionista i els nostres col·laboradors trobam una greu incompatibilitat a l'hora de delimitar la franja d'exclusió.

Hi ha un camí tradicional, turístic i transitat historicament per tots els mallorquins, conegut com el Canal de Sa Neu, és l'únic accés del Pla de Sa Neu cap al cim del

Massanella, i trobam que nomès a aquest Pas s'hauria de permetre el transit de tothom, tant visitants com a federats.

Aquesta modificació no alteraria greument el plantejament de protegir els barrancs del Massanella ni de trencar la continuïtat de la zona d'exclusió.

Socialment hi ha una directa oposició de la societat mallorquina al tancament d'aquest pas i colapsaria a aquesta administració, i en moments puntuals de nevades seria impossible el seu control per la afluència de gent a la zona. És un tram directe al cim que no altera l'objectiu de preservar la zona, i està delimitat. És un camí documentat historicament i tradicional a la cultura mallorquina.

Mapa 7 – Zona del Puig Major – Des de 'Els Xots' - Grup Excursionista i els nostres col·laboradors es documenten dues rutes afectades que amb el seu traçat correcte no haurien d'afectar l'objectiu de preservar la zona.

Una és la ruta pel Pas de Sa Coma Fosca al Penyal del Migdia (cota 1356), que enllaça amb el Morro d'En Pelut (cota 1319) i el cim del Puig Major (cota 1436).

L'altra ruta es la que puja per la Serra de Na Rius, passant pel Pas de Sa Pamera Borda cap al Puig de Son Torrella (cota 1416) cap al cim del Puig Major.

Entenem l'objectiu de preservar la zona però el problema de tancar aquestes zones en un ús exclusiu implicaria haver de demanar autoritzacions de visita i això treuria l'oportunitat als practicants de l'excursionisme d'aprofitar-se de fer la única excursió alpina d'alta muntanya que existeix a Mallorca quan hi ha nevades, i és la de Sa Comafosca, perquè ben cert és que la neu no ens dura gaire, i és la única oportunitat que tenim de posar-nos els crampons o de esquiar, i es una sol·licitut factible la que fem i trobam que asumible.

Si s'ha d'imposar un control a la zona que sigui amb autoritzacions regulades per a la gent no federada i un accés lliure als federats, així s'aconseguiria protegir amb els objectius d'aquesta administració l'estructura geomorfològica de la zona.

Mapa 8 – Zona de Cala Sant Vicens – Des de 'Els Xots' - Grup Excursionista i els nostres col·laboradors trobam que la única ruta afectada és la del Castell del Rei per un camí traçat damunt els penya-segats.

La solució que posam si es vol preservar la zona és a través de les autoritzacions previstes per part d'aquesta Administració i el lliure pas dels federats.

Apart exigim el tancament absolut de la zona als visitants i al nostre mateix col·lectiu a les dates concretes de cria del Voltor Negre.

Mapa 9 – Zona del Puig Gros de Ternelles – Des de 'Els Xots' - Grup Excursionista i els nostres col·laboradors trobam a les zones d'exclusió un camí traçat que vé del Castell del Rei per damunt els penya-segats, a una cota d'uns 400-450 metres, que passa per la Font de L'Argent i arriba la Pas du Porc fins a la Font de Solleric.

Aquest tram enllaça amb el Puig Gros de Ternelles (cota 838) i el Puig de Gironella (cota 788) a la Torre d'Ariant i La Malé (cota 581).

Una altra ruta travessa fora de la zona d'exclusió venint de Pollença fins a la Cel·la. De la Cel·la es bifurca en dos camins, un enllaça cap al camí dels penya-segats a la zona d'exclusió i l'altra cap al Torrent del Gorg Blau passant per les Cases de Ternelles, fora de la zona d'exclusió. El tram es fica a la zona d'exclusió quan sortim del Torrent del Gorg Blau pel Coll de Tirapan fins arribar al Puig Gros de Ternelles.

Volem recalcar la presència d'una font anomenada Sa Font Gallarda, a la alçada de la Casa dels Milicians, a la zona de penya-segats inclosos a la zona d'exclusió.

De La Malé surt un camí documentat i històric cap a la zona d'exclusió anomenat el Pas de Sa Roca Llisa, a una cota de 150 metres, davalla el penya-segat i arriba a la Caleta

d'Ariany, al costat de la Cova de Ses Bruixes (cota zero). La major part del camí transita per una cota de cent metres fins a davallar a la Cala de Ariany.

Una menció concreta al Torrent d'Es Miracle. És un Torrent practicat esporàdicament pels barranquistes a l'època de plujes essent el salt d'aigua més espectacular que tenim a Mallorca, tenim una visió ample de tota aquella franja costa i de la Cova de Ses Bruixes, i el seu tram final acaba a una cota de 150 metres, ajuntant la seva sortida al Pas de Sa Roca Llisa.

La solució que posam si es vol preservar la zona és a través de les autoritzacions previstes per part d'aquesta Administració i el lliure pas dels federats.

Apart exigim el tancament absolut de la zona als visitants i al nostre mateix col·lectiu a les dates concretes de cria del Voltor Negre.

Mapa 10 – Zona de Mortitx – Des de 'Els Xots' - Grup Excursionista i els nostres col·laboradors hem fet un estudi de camins que adjuntam amb aquest mapa que no afecta en res les zones d'exclusió excepte a la desembocadura del Torrent de Mortitx i a la Caleta d'Ariany.

La Caleta d'Ariany és un camí tradicional d'on poder visionar la Cova de Ses Bruixes i enllaça amb el Camí del Pas de Sa Roca Llisa, mencionat a les al·legacions que adjuntam al mapa 9 d'aquest escrit.

La solució que posam si es vol preservar la zona és a través de les autoritzacions previstes per part d'aquesta Administració i el lliure pas dels federats.

Apart exigim el tancament absolut de la zona als visitants i al nostre mateix col·lectiu a les dates concretes de cria del Voltor Negre.

Una reivindicació no inclosa damunt el mapa es sobre un tram del Torrent de Mortitx, afecta al tram conegut pel Torrent Fondo, que arriba fins a la mar.

Aquest tram es un punt de referència pels barranquistes a Mallorca, disposam de quatre torrents pels quals davallí aigua durant gran part de l'any i aquest juntament amb Sa Fosca és un referent.

Demanam que el curs del torrent Fondo (torrent de Mortitx) sigui considerat com a zona d'ús llimitat i no d'exclusió fins a tocar la mar, perquè els esportistes remonten el tram final per cordes fixes i la seva activitat no sortiria d'aquest medi. Ho trobam perfectament compatible i el període de la seva activitat coincideix amb l'època de plujes, per la qual raó es veurien perjudicats si s'haguessin d'esperar per demanar un permís per poder accedir per la poca durada que té aquest torrent amollant aigua.

Si s'accepta aquesta al·legació estalviaria molta burocràcia a l'administració per esser un dels torrents més emblemàtics i practicats pels barranquistes, i la seva activitat no afectaria les zones d'exclusió per trobar-se encanonats entre parets de més de cent metres.

L'únic element que si podria afectar en alguna manera el plantejament d'es PORN és la instal·lació d'un equipament de rescat per la vessant marítima, mal coneguda pel nom del 'Pas d'Aniràs i No Tornaràs', que ja existeix i que ha servit en més d'una ocasió als grups de rescat i als accidentats per sortir de situacions de perill i ha salvat vides. És un pas equipat actualment amb un cable de ferro aferrat als penya-segats amb anclatges a la roca i revisat constantment pels grups de rescat, encara que segons alguns sectors muntanyencs s'hauria de revisar la seva seguretat ja que té un parell de punts febles.

Mapa 11 – Zona d'Andratx – Des de 'Els Xots' - Grup Excursionista i els nostres col·laboradors hem revisat els camins documentats que travessen els cims dels penya-segats d'aquesta zona, per damunt de les zones d'exclusió, es troben damunt una cota al voltant dels 400-450 metres i creiem que no es veuen afectats, però s'hauria de revisar la topografia de la zona per si s'hagués d'alterar d'alguna manera el traçat de la zona protegida a l'avantprojecte.

Hi ha un punt de visita tradicional i existent i es un mirador a una cota de 450 metres anomenat el Mirador d'Es Fabioler, al Cap Fabioler.

Una reivindicació sobre la zona traçada com de exclusió afecta el curs del Torrent d'Es Ratjolí, un torrent escola equipat totalment al seu tram per la pràctica del barranquisme.

El problema plantejat és el fet que el tram del torrent esportiu es pot confondre amb les cotes que delimiten la protecció dels penya-segats, però ens trobam el seu pla lateral flanquejat per parets verticals de més de cent metres d'alçada, encanonat de tal manera que no afecta la singularitat dels penya-segats i la seva desembocadura es troba escasament a 200 metres del final de la zona catalogada com a zona d'exclusió i no afectat en cap moment per l'àmbit marí protegit, i la seva sortida es pel mateix torrent perquè els barranquistes han de remontar el torrent devallat per cordes fixes que prèviament han de deixar instal·lades. Aquest fet afavoreix la protecció del litoral perquè no dóna l'opció a accedir a la zona de penya-segats.

Demanam que el curs del torrent d'Es Ratjolí sigui considerat com a zona d'ús llimitat i no d'exclusió fins a tocar la mar, perquè els esportistes remonten el tram final per cordes fixes i la seva activitat no sortiria d'aquest medi. Ho trobam perfectament compatible i el període de la seva activitat coincideix amb l'època de pluges, per la qual raó es veurien perjudicats si s'haguessin d'esperar per demanar un permís per poder accedir per la poca durada que té aquest torrent amollant aigua.

Mapa 12 – Zona de Formentor – Des de 'Els Xots' - Grup Excursionista i els nostres col·laboradors no veiem cap impediment en aquesta zona d'exclusió excepte que es reconegui el camí de baixada a la mar davant s'Illot d'Es Colomer, l'únic afectat a les zones d'exclusió.

La resta de camins transiten fora de les zones d'exclusió i referenciam una ruta marcada que és cap el Cap Catalunya (cota 273) i la baixada a Cala Figuera, una de les zones de bany mes visitades de la zona que cal mantenir.

Mapa 13 – Zona de La Mola de Planisi – Des de 'Els Xots' - Grup Excursionista i els nostres col·laboradors trobam que les mesures de protecció del bosc de teixos són insuficients. Per part d'aquesta Administració s'hauria fins i tot de plantejar la possibilitat d'un tancament físic de la zona del Comellar dels Teixos. És un comellar que es va descobrir a través d'una publicació d'un autor de prestigi que ha donat a conèixer a molta gent la espectacularitat del seu itinerari i amb els anys la zona s'ha anat degradant perillosament. Cal dir que el pas d'una sola persona pot moure la quantitat de quasi deu tones de terra i la repercusió d'una afluència mínima de gent pot arribar a deteriorar sense remei aquest medi.

En quant a la resta de la Mola de Planisi no creiem necessari la catalogació de tota la zona com a zona d'accès exclusiu, al menys com a limitat, trobant devers trenta camins catalogats.

Si s'ha d'imposar un control a la zona que sigui amb autoritzacions regulades per a la gent no federada i un accés lliure als federats, així s'aconsegiria protegir per part d'aquesta administració aquesta zona segons els criteris que cregui necessaris. Però per part del nostre col·lectiu no creiem necessari el seu tancament total.

I fins aquí expressam les nostres al·legacions, que esperem siguin d'utilitat a aquesta Conselleria i oferint tota la nostra col·laboració per poder aplicar aquest Pla per ésser acceptada de la manera més consensuada possible entre la nostra Comunitat.

Palma Ciutat, a 29 de setembre de 2006

Actuant en representació i en qualitat de President de 'Els Xots' - Grup excursionista